

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
ИА „ОДИТ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ“

ДОКЛАД

**за дейността на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“
за 2023 г.**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ към министъра на финансите изпълнява функциите на Одитен орган, както и на независим одитен орган за оценка на съответствието (когато е приложимо) по програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд, Европейския социален фонд плюс, Фонда за справедлив преход, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“ и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица за програмни периоди 2007 – 2013 г., 2014 – 2020 г. и 2021 – 2027 г., по Програма „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност, по Инструмента за финансова подкрепа за управление на границите и визовата политика, по Механизма за възстановяване и устойчивост, по Резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брекзит, както и по други програми на ЕС и инструменти, финансирани от други донори.

МИСИЯТА на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ е да извършва одитна дейност в съответствие с международно признати одиторски стандарти, като предоставя независима и обективна оценка за:

- правилното функциониране на системите за управление и контрол относно средствата от Европейския съюз и от други донори;
- пълнотата, точността и достоверността на годишните счетоводни отчети по програмите, за които ИА ОСЕС е одитен орган и законосъобразността и редовността на свързаните с тях разходи.

Чрез резултатите от своята одитна дейност Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ защитава финансовите интереси на европейския и българския данъкоплатец.

Основните стратегически цели на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“, заложи в Стратегическия план на агенцията за периода 2021 – 2023 г., са следните:

- Постигане на високо качество на одитната дейност в съответствие с международните одиторски стандарти, в т.ч. качествено и в срок изпълнение на одитни ангажименти по програми и проекти, финансирани със средства от Европейския съюз и други програми, по които Република България получава финансов ресурс;
- Поддържане на адекватен административен капацитет на Одитния орган посредством осигуряване на оптимален брой квалифицирани одитори за изпълнение на одитните ангажименти и текущо повишаване на тяхната професионална квалификация, знания, умения и мотивация;

- Ефективна комуникация и сътрудничество със службите на Европейската комисия и органите в Република България, отговорни за управлението и контрола на средствата от ЕС и други донори и подпомагане на изграждането на ефективни системи за управление и контрол на средствата от Европейския съюз посредством оценка и даване на препоръки за функционирането им.

През 2023 г. Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ (ИА ОСЕС) продължи да изпълнява с високо професионално качество задачите, възложени от приложимите европейски регламенти, споразумения с донори и национални правила, като своевременно докладва резултатите на ЕК и другите донори.

През отчетния период Одитният орган изпълни дейности по 25 програми/фондове:

- **единадесет** основни програми и **три** програми за териториално сътрудничество, съфинансирани със средства от ЕФРР, КФ, ЕСФ, ЕСФ+ и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПНЛ);
- **две** програми „Еразъм+“ и „Европейски корпус за солидарност“;
- **шест** програми и **два** фонда, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм;
- Механизма за възстановяване и устойчивост.

II. ОДИТНА ДЕЙНОСТ ПО ЕФРР, КФ, ЕСФ, ЕСФ+ И ФЕПНЛ

1. Годишни контролни доклади от февруари 2023 г.

През м. февруари 2023 г. Одитният орган издаде 12 бр. годишни контролни доклади и одиторски становища (за осма счетоводна година), както следва:

- Годишни контролни доклади и одиторски становища по оперативните програми „Иновации и конкурентоспособност“, „Добро управление“, „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Околна среда“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на човешките ресурси“, „Региони в растеж“, „Инициатива за малки и средни предприятия“ и ОП за храни и/или основно материално подпомагане;
- Годишни контролни доклади и годишни становища по програмите за трансгранично сътрудничество „България-Турция“, „България-Северна Македония“ и „България-Сърбия“;

В годишните контролни доклади за осма счетоводна година (от 1.07.2021 г. до 30.06.2022 г.) е представена информация за резултатите от проверките относно: верността на окончателните годишни счетоводни отчети; съответствието на информацията, представена в ГСО, с Годишните декларации на Управляващите органи и Годишните обобщения на одитните доклади; резултати от одитите на системите и одитите на операциите, информация за методологията и параметрите на използваните извадки, за остатъчното ниво на общата грешка по програмата, както и типология на установените индивидуални грешки.

В Годишните контролни доклади е включен и детайлен количествен и качествен анализ на установените в одита на операциите пропуски с финансово влияние, тяхната значимост, както и причините за тяхното проявление. Съдържа се и детайлна информация за нивото на увереност, постигнато чрез проверка на надеждността на данните за изпълнението на оперативната програма. Представени са проверените индикаторите, по които бенефициентите са отчели напредък във връзка с изпълнението на проектите от одитната извадка, както и описание на установените отклонения, където е приложимо.

За изготвянето им са обобщени резултатите и заключенията от системните одити и одитите на операциите за седма счетоводна година, и е направен детайлен анализ на грешките с финансово влияние от ръководителите на одитните екипи. За ОПОС и трите ТГС програми общото проектирано ниво на грешките надвиши максимално допустимата граница от 2 %.

Нередовните разходи бяха оттеглени от Годишния счетоводен отчет и остатъчното ниво на грешките е свалено до 2 % за ОПОС и до 0,71 % за трите ТГС програми.

Въз основа на извършената одитна дейност и предприетите корективни действия от Управляващите и Сертифициращия органи, Одитният орган с разумна увереност е изразил становище, че разходите в ГСО, поискани от Комисията, са законосъобразни и редовни, че годишните счетоводни отчети дават вярна и честна представа в съответствие с изискванията на чл. 29, параграф 5 от Регламент 480/2014 и системите за управление и контрол на горните 12 програми функционират правилно. Извършената одитна дейност не поставя под съмнение твърденията в декларацията за управление. Предвид изложеното, цялостната оценка на системите за управление и контрол на всички проверявани от Одитният орган програми е определена на ниво 2 „Функционира. Необходимо е известно подобрене”, с изключение на ОП „Околна среда“. На база анализа на грешките, установени в областта на обществените поръчки в системния одит и в одита на операциите по ОПОС, системата на УО и съответно на програмата е оценена на ниво 3 от четири степенната скала „Функционира частично; необходими са значителни подобрения”.

В резултат на извършените одити и направените анализи на резултатите от тях Одитният орган издаде одитно становище с резерви за трите ТГС програми и за Оперативна програма „Околна среда“ за осма счетоводна година (юли 2021 г. – юни 2022 г.), за всички останали програми становището е без резерви.

Всички годишни контролни доклади за осмата счетоводна година са изпратени на националните органи и са предоставени на ЕК чрез SFC 2014 в определените срокове. След преглед и оценка Европейската комисия прие всички 12 годишни контролни доклади и одиторски становища по програмите, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ, ФЕПНЛ и др. за осмата счетоводна година

2. Системни одити

През 2023 г. бяха издадени 12 доклада от системни одити по основните оперативни програми и трите програми за трансгранично сътрудничество (по външните граници на ЕС), за които ИА ОСЕС е Одитен орган както следва:

- доклад от седми хоризонтален системен одит на Сертифициращия орган по ЕСИФ и ФЕПНЛ и одит на отчетите (издаден на 16.03.2023 г.);
- доклад от осми системен одит на Управляващия орган по програмите за териториално сътрудничество Интеррег ИПП „България - Република Северна Македония“, „България - Турция“ и „България - Сърбия“ (издаден на 07.02.2023 г.);
- доклад от осми системен одит на Управляващия орган по ОП „Околна среда“ (издаден на 25.02.2023 г.);
- доклад от осми системен одит на Управляващия орган по ОП „Добро управление“ (издаден на 24.03.2023 г.);
- доклад от девети системен одит на Управляващия орган по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ (издаден на 29.03.2023) г.;
- доклад от седми системен одит на Управляващия орган по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ (издаден на 31.03.2023 г.);
- доклад от осми системен одит на Управляващия орган по ОП „Развитие на човешките ресурси“ (издаден на 12.04.2023 г.);
- доклад от осми системен одит на Управляващия орган по Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане (издаден на 18.04.2023 г.);

- доклад от девети системен одит на Управляващия орган по програмите за териториално сътрудничество Интеррег ИПП „България - Република Северна Македония“, „България - Турция“ и „България - Сърбия“ (издаден на 19.04.2023 г.)
- доклад от осми системен одит на Управляващия орган по ОП „Региони в растеж“ (издаден на 25.06.2023 г.);
- доклад от девети системен одит на Управляващия орган по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ (издаден на 01.06.2023 г.);
- доклад от девети системен одит на Управляващия орган по ОП „Околна среда“ (издаден на 16.06.2023 г.).

По време на приключилите 12 системни одити са формулирани констатации с високо ниво на значимост в докладите от: осми и девети системни одити на Управляващия орган по ОП „Околна среда“ и осми системен одит на Управляващия орган по програмите за териториално сътрудничество Интеррег ИПП „България - Република Северна Македония“, „България - Турция“ и „България – Сърбия“. Констатациите с високо ниво на значимост касаят пропуски при верификация на разходите по обществени поръчки, както и недостатъчно ефективни проверки за наличие на конфликт на интереси в процедури по възлагане по PRAG. Одитният орган е препоръчал извършването на незабавни корективни действия, включително извършването на повторна верификация на неаудитираните процедури. Управляващите органи са предприели адекватни мерки за подобряване на системите за управление и контрол, включително за коригиране на нередовни разходи.

За всички приключили последни системни одити на Управляващия орган по оперативните програми и Интеррег ИПП програмите финалната оценка на Одитния орган е, че съществуващите системи за управление и контрол по програмите функционират правилно и в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета и Делегиран Регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията. Съгласно указанията на ЕК оценките на системите по програмите са определени на ниво 2 от четиристепенната скала („Функционира. Необходимо е известно подобряване“), което съответства на средно ниво на сигурност. Всички посочени доклади от системни одити са надлежно представени на ЕК чрез системата SFC2014.

3. Одити на операциите

През първо полугодие на 2023 г. са представени **98 окончателни доклади** за резултати от проверените проекти за осма счетоводна година (2021-2022) на програмен период 2014 – 2020 г., както следва:

- по ОПРЧР – 8 бр.;
- по ОПНОИР – 18 бр.;
- по ОПОС – 10 бр.;
- по ОПТТИ – 8 бр.;
- по ОПРР – 14 бр.;
- по ОПИК – 10 бр.;
- по Интеррег ИПП програмите – 30 бр.

В посочените 98 доклада са включени резултатите от проверките на 431 бр. договори по процедури за избор на изпълнител.

През второ полугодие на 2023 г. са приключили одитите на операциите за девета счетоводна година по всички 8 оперативни програми и 3 програми за териториално сътрудничество Интеррег ИПП. Окончателните доклади за резултатите от проверките на проектите по всички

програми са издадени до началото на м. декември 2023 г. и са представени на Управляващите органи и Сертифицирания орган. Същите са общо **220** броя както следва:

- по ОПРЧР – 28 бр.;
- по ОПНОИР – 28 бр.;
- по ОПХ ФЕПНЛ – 27 бр.;
- по ОПДУ – 25 бр.;
- по ОПРР – 28 бр.;
- по ОПОС – 18 бр.;
- по ОПИК – 32 бр.;
- по ОПТТИ – 7 бр.;
- по Интеррег ИПП програмите – 27 бр.

През същия период приключиха одитите на операциите по Програма „Развитие на човешките ресурси“ и Програма „Храни и основно материално подпомагане“ за втората счетоводна година на програмен период 2021-2027 г. Окончателните доклади за резултатите от проверките на проектите от одитната извадка по двете програми са издадени до началото на м. декември 2023 г. и съответно са представени на Управляващите органи и Счетоводния орган. Същите са общо **21** броя, както следва:

- по ПРЧР – 2 бр.;
- по ПХОМП 19 бр.

В посочените **241 доклада**, издадени през второ полугодие на 2023 г., са включени резултатите от проверките на 454 бр. договори по процедури за избор на изпълнител.

III. ОДИТНА ДЕЙНОСТ ПО ДРУГИ ПРОГРАМИ

1. За програмите, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм, одитната дейност през 2023 г. е представена в следните издадени доклади:

- По програмите, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм са издадени **22 доклади** за резултати от проверените проекти за осма счетоводна година (2021-2022) на програмен период 2014 – 2021 г. В посочените доклади са включени резултатите от проверките на 10 договори по процедури за избор на изпълнител.

- **Годишен одитен доклад:** Одитната дейност за 2022 г. е представена в Годишен одитен доклад по чл. 5.5, параграф 1, буква (е), точки (i) и (ii) от Регламентите за изпълнение на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г. и Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г. за периода 01.07.2021 г. – 30.06.2022 г. Годишният одитен доклад и одитното становище са представени на Офиса на Финансовия механизъм на 15.02.2023 г. Одитното становище е неквалифицирано.

Същевременно са приключили преобладаващата част от проверките във връзка с девета счетоводна година (2022-2023) за цел изготвяне през 2024 г. на 44 доклади за резултати от проверени проекти/разходи по фондове и включването им в Годишен одитен доклад: Одитната дейност за 2023 г.

2. По 7-те програми за териториално сътрудничество ИНТЕРРЕГ „V-A „Румъния-България“ ИНТЕРРЕГ V-A „Гърция-България“, „Черноморски басейн 2014-2020“, ИНТЕРРЕГ “Балкани-Средиземно море” 2014-2020, Програма „Дунав“, ИНТЕРРЕГ Европа и Урбакт:

Извършен е преглед и съгласуване на годишните контролни доклади и одитни становища, изготвени от съответните одитни органи и представени на Европейската комисия през февруари 2023 г.

3. По двустранна програма за териториално сътрудничество Интеррег „V-A „Румъния-България“:

През 2023 г. са докладвани резултатите от системен одит на системите за управление и контрол на Националния партниращ орган и Звеното за контрол и контакт (резултатите са представени на Одитния орган в Румъния на 11.09.2023 г.).

Няма формулирани констатации с високо ниво на значимост. съществуващите системи за управление и контрол по програмите функционират правилно и в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета и Делегиран Регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията. Системите на Националния орган са оценени на ниво 2 от четиристепенната скала („Функционира. Необходимо е известно подобрене”), което съответства на средно ниво на сигурност.

По програма INTERREG V-A „Румъния-България“ 2014-2020 е извършен одит на операциите на сертифицираните в периода 01.07.2022 г. - 30.06.2023 г. разходи. В одитната извадка, изготвена от румънския Одитен орган (отговорния Одитен орган по програмата), са включени проверки по 13 проекта. В партньорските доклади по тези проекти са включени разходи по общо 27 обществени поръчки (12 от които са проверявани в предходни одитни ангажименти). Окончателни резултати от одита на операциите са представени на румънския Одитен орган и Националния орган с писма № 99-00-9/11.12.2023 г. и № 04-16-65/11.12.2023 г. Резултати са включени от румънския Одитен орган в издаден от него окончателен одитен доклад, който е представен на ИА ОСЕС на 28.12.2023 г.

4. По двустранна програма за териториално сътрудничество Интеррег „V-A „Гърция-България“:

За двустранна програма за териториално сътрудничество Интеррег „V-A „Гърция-България“ са издадени **3 доклада** за резултатите от проверки на проекти (на 20.01.2023 г.) за осма счетоводна година. В посочените доклади са включени резултатите от проверките на 6 договори по процедури за избор на изпълнител.

Извършени са проверките на проекти във връзка с девета счетоводна година (2022-2023) и са връчени предварителни доклади за резултатите от проверки на проекти за девета счетоводна година.

5. По програма INTERREG “Балкани-Средиземно море” 2014-2020 г:

За програма ИНТЕРРЕГ “Балкани-Средиземно море” 2014-2020 е издаден **1 доклад** с резултатите от одитите на операциите за осма счетоводна година. Докладът е издаден на 20.01.2023 г. и в него са включени резултатите от проверките на 3 договори по процедури за избор на изпълнител.

Извършени са проверките на проекти във връзка с девета счетоводна година (2022-2023) и са връчени предварителни доклади за резултатите от проверки на проекти за девета счетоводна година.

6. По Съвместна програма за транснационално сътрудничество по Европейски инструмент за съседство „Черноморски басейн 2014-2020“ е издаден **1 доклад** с резултатите от одит на проекти за осма счетоводна година. Докладът е издаден на 11.01.2023 г. и в него са включени резултатите от проверките на 4 договори по процедури за избор на изпълнител.

7. По Програма „Еразъм+“, Програма „Европейски корпус за солидарност“, мрежи ECVET и Eurodesk е изготвен и е предоставен на Европейската комисия **1 доклад**, заедно с

пакет документи за годишно приключване, включително Одитно мнение (неквалифицирано) по Годишната декларация за 2021 г. на Националната агенция по програмите „Еразъм+“ и „Европейски корпус за солидарност“, Анекс 1 към мнението с Констатации и препоръки, Анекс 2 към мнението - доклад за резултатите от извършените от Одитния орган системен одит и одит на отчетите и транзакциите по Годишната декларация за 2021 г. Пакетът с документи е изпратен на 15.03.2023 г. до Националната агенция – ЦРЧР, Националния орган - МОН и Европейската комисия. Приложенията към доклада съдържат резултатите от извършените одит на отчетите и транзакциите и одит на системите. Проверени са 31 проекта по програма „Еразъм+“, на 9 проекта по програма ЕКС и общо 33 разхода (на база real cost) за дейности N VET Team, Eurodesk, NET и STES, една процедура по ЗОП и 12 ключови процеса. След анализ и оценка на резултатите от всички извършени проверки и цялата относима информация, са направени изводи за функционирането на системите, за декларираните разходи и изготвените финансови отчети по програми „Еразъм+“ и ЕКС и е изготвено неквалифицирано одиторско мнение по програмите за 2022 г.

IV. ОДИТНА ДЕЙНОСТ ПО МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

През първото полугодие на 2023 г. е актуализирана одитната стратегия за националния план за възстановяване и устойчивост (ПВУ) - версия 2 от м. януари 2023 г. През 2023 г. Одитният орган планира и извърши следните **четири** системни одита:

- втори системен одит по ПВУ за увереност относно ефективното функциониране на системите за управление и контрол, които следва да осигуряват ефективна защита на финансовите интереси на ЕС при изпълнението на ПВУ, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. Предварителния одитен доклад беше представен на Дирекция „Национален фонд“ в Министерството на финансите – Координиращо звено по ПВУ на 30.01.2023 г. Одитният орган категоризира оценката на системите за управление и контрол на Координиращото звено на ниво две от тристепенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене.“. Окончателният одитен доклад е издаден на 07.03.2023 г. и изпратен за сведение на одитното звено в ЕК, отговорно за ПВУ.
- трети системен одит по ПВУ на структура за наблюдение и докладване (СНД) в Министерството на иновациите и растежа. В обхвата на одита са всички ключови изисквания, относими към СНД. Фактическите проверки са приключили и се извършват процедури по контрол на качеството. Окончателният одитен доклад е издаден на 05.10.2023 г.
- четвърти системен одит по ПВУ на СНД - Изпълнителна агенция „Програма за образование“ към Министерството на образованието и науката. В обхвата на одита са ключови изисквания 1, 2, 4 и 6. Окончателният одитен доклад е издаден на 12.06.2023 г.
- пети системен одит по ПВУ на СНД - Министерство на енергетиката. В обхвата на одита са всички ключови изисквания, относими към СНД - КИ 1, 2, 4 и 6. Извършват се фактически проверки и предстои издаването на предварителен одитен доклад. Окончателният одитен доклад е издаден на 05.10.2023 г.

През 2023 г. бе извършен и първи одит на случаите на подкрепа за инвестиции и реформи на ключови етапи и цели, включени във второ искане за плащане по ПВУ в дирекция „Национален фонд“ и дирекция „Централно координационно звено“ в Министерството на финансите и ЕСО ЕАД – краен получател. Окончателният **одитен доклад** е издаден на 05.10.2023 г.

През месец октомври 2023 г. бе издадено и обобщение на извършените одити по Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ, L 57 от 18 февруари 2021 г.).

V. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ ЗА ЗАЩИТА НА ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ЕС

1. Актуализирана методология за осъществяване на одитните дейности по фондове и програми на ЕС

Наръчникът за одит на средствата от Европейския съюз за програмен период 2014-2020 г. е актуализиран, като през месец март 2023 г. е одобрен нов образец на контролен лист (КЛ) за проверка на разходите по искане за плащане.

Изготвен е работен документ към КЛ за проверка на обществени поръчки за спазването на чл. 5к от Регламент на Съвета (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна.

Изготвени са контролни листове за документирание резултатите от проверка на възлагане по чл. 14, ал. 1, т. 5-7 от ЗОП и за документирание резултатите от проверка на възлагане по чл. 15, ал. 1, т. 5 и 6, ал. 2 и ал. 3 от ЗОП.

С цел осигуряването на систематично извършване на проверките и документирание на резултатите е разработен допълнителен работен документ за проверка на допустимостта на бежанците от Украйна по проекти, финансирани от ОПДУ, ОПОС и ОПИК.

През месец септември 2023 г. са актуализирани глава X на наръчника и т. VII.3.6 избор на извадки.

Изготвени са контролни листове за програмен период 2021-2027 г: Контролен лист за проверка на проект; Контролен лист за проверка на допустимостта на разходите; Контролен лист за оценка на ключово изискване 1 „Подходящо разделяне на функциите и адекватни писмени договорености за докладване, надзор и мониторинг на делегирани задачи на междинно звено“.

2. Разработване/актуализиране на одитните стратегии по основните програми и по програмите за ТГС

През месец февруари 2023 г. на Европейската комисия бяха предоставени актуализираните **одитни стратегии по всички 9 оперативни програми и трите програми** за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС. Актуализираните стратегии са одобрени от изпълнителния директор на ИА ОСЕС (версия декември 2022 година).

През месец декември 2023 г. е извършена актуализация на одитните стратегии по описаните програми. Направена е нова оценка на риска, като са взети предвид резултатите от извършената одитна дейност по съответните програми през 2023 г., както и друга релевантна информация. Отражена е структурната промяна в Одитния орган, в сила от 22.08.2023 г., като е направен детайлен анализ на разполагаемия одиторски ресурс и предстоящите одитни ангажменти за 2024, 2025 и 2026 г. (версия на одитните стратегии от месец декември 2023г.).

През отчетния период са разработени **две одитни стратегии** за програмен период 2021- 2027 по Програма „Храни и основно материално подпомагане“ и Програма „Развитие на човешките ресурси“. Проектите на одитните стратегии са комуникирани с Управляващите органи по съответните програми и след получена обратна връзка от тях са одобрени от изпълнителния директор (версия 1, септември 2023 г.).

Предвид допълнително възложените функции на ИА ОСЕС на Одитен орган по програмите, финансирани от Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и Фонд „Вътрешна сигурност“ за програмен период 2014-2020 г., през четвърто тримесечие на 2023 г. е изготвен проект на **одитна стратегия**. Стратегията е одобрена от изпълнителния директор през м. декември 2023 г.

През м. юни е изготвена актуализирана **одитна стратегия** по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм (Версия 4 от юни 2023 г.).

През отчетния период е разработена **одитна стратегия** по Швейцарско-българската програма за сътрудничество (втори принос). Версия 1 на стратегията е комуникиран с донорите през м. юни и след отразяване на коментари и допълнение е одобрена окончателна Версия 2 на одитната стратегия, одобрена на 31.08.2023 г.

3. Работни срещи с Европейската комисия и национални органи

През 2023 г. представители на Одитния орган са участвали в:

- две Технически срещи по Европейските структурни и инвестиционни фондове с представители на ЕК и одитните органи от другите държави членки, проведени на 16.03.2023 г. и на 15.06.2023 г.;
- Годишна среща на Групите на одиторите по програмите за трансгранично сътрудничество по ИПП „България – Турция“, „България – Сърбия“ и „България – Северна Македония“ за програмни периоди 2014-2020 г. и 2021-2027 г. Международната среща е организирана от ИА ОСЕС на 6 и 7 април 2023 г.;
- Годишна среща по ФМ на ЕИП и НФМ 2014–2021, проведена на 10.05.2023 г.;
- Техническа среща между ОФМ, НКЗ, ОО и СО по хоризонтални въпроси свързани с ФМ на ЕИП и НФМ 2014–2021 г., проведена на 21.06.2023 г.;
- Годишна среща по Швейцарско-българската програма за сътрудничество, проведена на 27.04. 2023 г.;
- Годишна среща на одитите органи и мрежата на групи на одиторите по ИНТЕРРЕГ програмите 13 и 14 юни 2023 г.;
- Годишна среща – конференция на Одитните органи от разширената Вишеградска четворка (V4plus4) и ЕК, проведена на 5 и 6 юни 2023 г.;
- две заседания на работните групи към ЕК, свързани с разширяване прилагането на опростени варианти на разходите;
- Годишна среща за одитната дейност по МВУ между Одитния орган и отговорните одитори от ЕК – 25.04.2023 г.;
- Технически и годишни срещи на Групи на одиторите по програми „Черно море“ и „Дунав“;
- шест работни срещи със служители от Управляващите и Сертифициращите органи и бенефициенти за споделяне на практиката на Одитния орган и на резултати от одитните ангажименти;
- Среща на работната група по опростяване на процесите на Главна дирекция “Регионална и урбанистична политика“ – 17-21 октомври 2023 г.;
- Среща на транснационалната мрежа на ЕСФ за опростени опции за разходи (SCO) и финансиране, което не е свързано с разходите (FNLC) – 22-24 ноември 2023 г.;
- Техническа среща на одитните органи, организирана от Одитната дирекция по Кохезионната политика към ГД „Регионална и селищна политика“ и „Заетост, социални въпроси и приобщаване“ на ЕК – 7 декември 2023 г.

Одитният орган организира Годишна координационна среща между България и Европейската комисия за одитната дейност по ЕСИФ и ЕФСУ. Срещата се проведе в София на 9 ноември 2023 г. с участието на одитния екип за България от Одитната дирекция по Кохезионната политика към ГД „Регионална и селищна политика“ и „Заетост, социални въпроси и приобщаване“ на ЕК, ръководен от директора г-н Себер и началника на отдела за България г-н Санчес.

4. Работни срещи и обучения за споделяне на практиката на Одитния орган

През отчетния период Одитният орган проведе **2 броя обучения** на 26 представители на управляващия орган на ОП „Околна среда“ и на Националната агенция по Програма „Еразъм+“ и Програма „Европейски корпус за солидарност“. На обученията бяха представени примери за нередности в областта на обществените поръчки, установени от Одитния орган.

5. Анализ на нередностите, установени от Одитния орган

Изготвен е анализ на нередностите, установени през 2022 г. и обобщение на срещаните в практиката на Одитния орган нарушения за ограничителни изисквания и насоки за избягването им, които са публикувани на страницата на ИА ОСЕС.

Анализът отразява нередностите, установени от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ (ИА ОСЕС) в качеството ѝ на Одитен орган за програмен период 2014-2020 г по програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, съответно докладвани на Европейската комисия за 2022 г.

Документите са изпратени на всички органи от системата и съответните министерства, с цел да бъдат запознати с актуалния подход на Одитния орган и ЕК. Описаната практика подпомага УО да верифицират законосъобразни разходи, а бенефициентите - при провеждане на обществени поръчки да не допускат посочените нередности.

Анализът и обобщението са публикувани на интернет страницата на ИА ОСЕС на адрес: <https://aeuf.minfin.bg/bg/page/25>

В изпълнение на задължението по чл. 229, ал. 1, т. 14 от ЗОП и чл. 114, ал. 2 от ППЗОП и за целите на извършвания от АОП мониторинг на прилагането на правилата за обществените поръчки, ИА ОСЕС анализира, обобща и предоставя на АОП информация за проверените от Одитния орган обществени поръчки и установените при одитната дейност нередности.

VI. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

С цел качествено и срочно изпълнение на одитните ангажименти, Одитният орган продължава да приема като основен свой приоритет осигуряване на оптимален брой квалифицирани одитори и текущо повишаване на тяхната професионална квалификация, знания, умения и мотивация.

Към 31 декември 2023 г. всички служители на ръководна длъжност и 50 служители в специализираната администрация на Агенцията притежава сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор”, като допълнително международни одиторски сертификати притежават: четирима одитори - Certified Fraud Examiner (CFE), четиринадесет одитори - Certified Government Auditing Professional (CGAP), един одитор - Certified Internal Auditor (CIA), двама одитори - Certified Information Systems Auditor (CISA), 1 одитор - Association of Chartered Certified Accountants, full membership (ACCA), четирима одитори - Certification in Risk Management Assurance (CRMA), 1 одитор - Certification in Control Self-Assessment (CCSA), 1 одитор - Project Management Professional (PMP), 1 одитор - Certified Information Security Manager (CISM), 1 одитор - Certified in Risk and Information Systems Control (CRISC).

За повишаване на квалификацията на служителите на ИА ОСЕС през отчетния период е осигурено участие в 28 специализирани обучения и в 17 други срещи (вкл. с ЕК) с обучителен характер, пряко свързани с управлението и одита на средства от ЕС. По време на тези семинари са обсъдени следните теми: обществени поръчки, управление на риска в публичния сектор, предотвратяване и разкриване на измами, корупция и конфликт на интереси в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост, опростени разходи, минимални помощи – особености в прилагането на помощта de minimis, Регламентите на Кохезионна политика 2021-2027, етични принципи и правила за поведение при управлението, изпълнението и контрол на средства от ЕС и др.

През изтеклата година съществена роля за поддържането на адекватни знания и умения на одиторския персонал имаха проведените вътрешни обучения и срещи. Регулярното провеждане срещи в различни формати с участието на ръководителите на одиторски екипи и

одиторите даде възможност за обмяна на опит и съществено допринесе за ефективния контрол и осигуряване на качеството на одиторската работа.

VII. ПЛАНИРАНИ ОДИТНИ АНГАЖИМЕНТИ ЗА 2024 Г.

В съответствие с Годишния план за одитната дейност за 2024 г. Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз” следва да изпълни следните основни одиторски задачи:

- актуализиране на одитната методология и актуализиране на стратегиите по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд, Европейския социален фонд плюс, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“ и др.;
- извършване на одити на системите с цел предоставяне на независима и обективна оценка относно правилното функциониране на системите за финансово управление и контрол по програмите, финансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ, ЕСФ+, КФ и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм и Швейцарско-българската програма за сътрудничество;
- извършване на проверки на проекти по програмите, финансирани със средства от ЕФРР, КФ, ЕСФ, ЕСФ+, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, „Еразъм+“, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм и др. и издаване на доклади, съдържащи независимо становище относно законосъобразността и верността на декларираните разходи, където е приложимо;
- проверки на отчетите по програмите, финансирани със средства от ЕФРР, КФ, ЕСФ, ЕСФ+, Фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, програма Еразъм+ и др., с цел изразяване на становище относно тяхната пълнота, точност и достоверност;
- изготвяне и представяне на Европейската комисия и други донори на годишни контролни/одитни доклади и одиторски становища относно правилното функциониране на системите за управление и контрол и законосъобразността и редовността на декларираните разходи по съответните програми;
- извършване на системни одити и одити на случаите на подкрепа за инвестиции и реформи на ключови етапи и цели по Механизма за възстановяване и устойчивост.

Настоящият доклад е изготвен на основание чл. 56 от Закона за администрацията и чл. 8, ал. 1, т. 5 от Устройствения правилник на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“.

X

АННА ПЕТКОВА,
Изпълнителен директор